

1. TOPUZ

1.1. Tanımı

Saçların değişik teknikler yardımıyla toplanarak geçici olarak şekillendirilmesine topuz adı verilir. Topuz uygulamalarında kişinin yüz ve vücut ölçüleri, saçlarının uzunluğu ve cinsi, giyilecek kıyafet, gidilecek yer gibi birçok kriter göz önünde bulundurulur. Saçı yapılacak kişinin yüz ve vücut ölçülerine, giyeceği kıyafete, gidilecek yere uygun olarak saçlarının sarılıp, fönlenip, taranarak çeşitli araç, gereç ve aksesuarlarla taranıp, toplanıp, şekillendirilmesiyle yapılan geçici bir saç şeklidir.

1.2. Topuz Çeşitleri Çeşitli topuz tarama şekilleri mevcuttur. Bunları şu şekilde sıralamak ve açıklamak mümkündür.

→ Tepede topuz: Tek parça veya iki parça olarak saçların tepede toplanıp şekillendirilmesiyle oluşturulan topuz modelidir.

→ Arkada topuz: Başın arkasında toplanan saçların iki veya üç parça hâlinde şekillendirilmesiyle oluşturulan topuz modelidir.

→ Ensede topuz: Ensede toplanan saçların tek veya parçalı olarak şekillendirilmesiyle oluşturulan topuz modelidir. Boynu uzun olan kişilerde ve yakasız kıyafet giyildiği zaman uygulandığında çok şık görünen bir topuz modelidir.

→ Yan topuz: Başın arkasında sağa veya sola taranan saçların fazla gerilmeden yan ve dikey olarak şekillendirilmesiyle oluşturulan topuz modelidir.

→ Yarım topuz: Ensedeki saçlardan bir kısmının ayrılarak sarılması ve tepedeki saçlarında toplanarak şekillendirilmesiyle oluşturulan topuz modelidir. Ensede bıraktığımız saçlar müşterinin isteğini göz önünde bulundurarak mizampli, maşa veya fönle şekillendirilir serbest bırakılır.

→ Örgü topuz: Başın istenen bölgesinde saçların örülerek şekillendirilmesiyle oluşturulan topuz modelidir. Bu modelin uygulanabilmesi için saç uzunluğunun en az 30- 40cm olması gerekir. Saçlar yeteri kadar uzun değilse takma olarak hazırlanan örgü saçlar da kullanılabilir.

→ Parçalı topuz: Tepede veya başın arkasında toplanan saçların uzunluklarına göre orta kalınlıkta ve parça parça alınan saçların, yatay, dikey ve değişik yönler, uyumlu bir şekilde taranarak şekillendirilmesiyle oluşturulan topuz modelidir

. → Atkuyruğu: Atkuyruğu olacak uzunluktaki saçların gergin bir şekilde başın arkasında veya yanda toplanarak şekillendirilmesiyle oluşturulan topuz modelidir. İsteğe göre saçlar şık bir tokayla tutturulur veya bir tutam saç alınarak dip kısımda bulunan lastiğin üzerine sarılır.

→ Dağınık topuz: Saçların arkada, tepede veya yanda bukleler hâlinde ya da şeritler oluşturacak şekilde dağınık ama belli bir form dâhilinde toplanarak şekillendirilmesiyle oluşturulan topuz modelidir.

1.3. Yüz Şekillerine Uygun Topuz Modelleri

→ Oval yüz: En ideal yüz şekli olduğu için yapılacak modellerde başka yüz, vücut, boy vb. kusurların olup olmadığına dikkat edilir. Ayrıca gelinlik modeli, düğünün yapılacağı yer de göz önüne alınarak saç şekillendirmesi yapılmalıdır.

→ Uzun yüz: Bu yüz şekline sahip olan kişilerin topuz taramasında bombeli, gevşek bir model oluşturulmalıdır. Kakül kullanılması da ayrıca bu yüz şeklini daha kısa ve dolgun göstermemize yardımcı olacaktır. Yüzü daha ince göstermemek için yanlardan yüze saç düşürülmemelidir.

→ Yuvarlak ve kare yüz: Bu iki yüz şeklinde uygulanan topuz modelleri aynı olacağı için ikisini birlikte ele almakta fayda vardır. Her iki modelde de yüzü inceltmek için saç daha kabarık ve yüksek tutmak gerekir. Yüz hatlarına göre yanlardan yüze doğru kesilmiş tutamlar yüzü ince gösterir. Bukleli topuzlar yüzü daha yuvarlak göstereceği için bu modellerden kaçınmak gerekir.

→ Üçgen yüz: Çene bölgesi geniş alın dar ise şakak bölgesinden sonra saçın tepesine doğru kabarık geniş bir model uygulanabilir. Ense bölgesindeki saçların da toplanması bu yüz şeklinin daha normal görünmesini sağlar. Tam tersi bir üçgen şekli mevcutsa çene bölgesindeki saçların bukleler hâlinde şekillendirilmesi gerekir. Alındaki genişliği kapatmak için de şakaklardaki saçlardan yanlara bukleler çıkarılması uygun olur.

→ Elmas biçimli yüz: Bu yüz şekline uzun, kısa, düz, dalgalı, kâküllü modeller uygulanabilir. Sadece boya, kiloya ya da yüzde öne çıkması gereken, arkada kalması gereken bölgeye göre saç şekillendirilir.

1.4. Burun, Çene, Alın Durumlarına Göre Topuz Modelleri

→ Kemerli burun: Öne doğru çıkık ve kemerli burnu olan bir kişide, burnu kamufle etmek için kahküllü bir model tercih edilmelidir. Başın arka bölgesinde oluşturulan bir topuz modeli de burnu gizlememizi kolaylaştıracaktır. Burnu öne çıkaracak modellerden kaçınılması gerekir.

→ Öne doğru çıkık çene: Çenenin öne doğru çıkık olması yapılacak modeli etkiler. Çeneyi geriye çekebilmek için başın tepe noktasında yükseklik oluşturmak gerekir. Bu genel kuraldır. Törpülenmesi gereken bölgenin tam tersi yönde yükseklik oluşturmak çıkık bölgeyi geri çekecektir.

→ Geride olan çene: Çene gerideyse de tam tersi bir uygulama o bölgeyi öne çıkaracaktır. Başın tepe noktasının bastırılması çenenin öne çıkmasını sağlar.

→ Gıdığı olan çene: Çenesinin altında gıdığı olan bir kişinin gıdığını silikleştirmek için de başın ön tarafında hacim yaratmak gerekir. Aynı zamanda enseye yapılan topuz da bu kusuru kapatmış olur.

1.5. Topuz Uygulamasında Kullanılan Yöntemler Topuz uygulaması yapılırken genellikle fön, mizanpli, maşa, örgü, papiyot, vak, rasta gibi birçok değişik yöntem kullanılır. Topuz uygulamaları bu yöntemlerden bir tanesi kullanılarak yapılabileceği gibi birkaçı bir arada kullanılarak da yapılabilir. Bunun dışında ıslak saçların jöle, köpük ve spreyle şekillendirilmesiyle oluşturulan topuz modelleri de vardır. Islak topuz uygulamalarında kuru saça uygulanan krepe uygulanmaz.

1.6. Topuz Uygulamada Dikkat Edilecek Hususlar

→ Saç modelinin özel bir güne mi ait yoksa davet, yemek, eğlence ya da düğün için mi yapılacağı öğrenildikten sonra topuz şekline karar verilmelidir.

→ Uygulanacak model kişinin yüz ve vücut hatlarına uygun olmalıdır. Yüz ve vücut kusurlarını kapatıcı bir uygulama olmalıdır.

→ Uygulanacak model kişinin giyeceği kıyafete uygun olmalıdır. Yakası kapalı bir kıyafette ense topuzu pek hoş durmayabilir ancak dekolte bir kıyafette ense topuzu çok şık durur.

→ Uygulanacak model saçın yapısına, gürlüğüne, uzunluğuna uygun olmalıdır. Seyrek ve ince telli saç olan bir kişiye gür saçlara uygulanan bir model çok şık olmaz.

→ Uygulanacak model, saç yapılacak kişinin yaşına uygun olmalıdır.

→ Uygulanacak model belirlenirken müşterinin kişiliği de çok önemlidir. Model, kişinin dışa dönük, girişken ve cesur olmayan sessiz ve çekingen biri olarak uygun değilse yeni bir saç stiline başkalarının göstereceği tepkiden endişe duyabilir.

→ Topuz uygulaması mizanpli, fön, maşa yapılarak şekillendirilecekse saç uçlarının şekillendirmesi iyi yapılmalı çatalı bir görünümü olmamalıdır.

→ Topuz uygulaması krepe gerektiriyorsa saçlar fazla karıştırılmadan ve saça zarar vermeden yapılmalıdır.

→ Jöle, sprey ve briyantın gibi sabitleyici ve şekillendirici ürünler kullanılacaksa dikkatli kullanılmalı saça iyi dağıtılmalıdır.

→ Topuzun ve buklelerin genel görünüşü muntazam olmalı elektrikleymiş gibi duran dağınık bir görünüm olmamalıdır.

→ Kullanılan toka ve firketeler saçın rengine uygun seçilmelidir. Aksi hâlde saçta kötü bir görüntü oluşur.

→ Kullanılan toka ve firketeler saçın içine iyi gizlenmelidir. Her ne kadar renkleri saçın rengine uygun olsa da iyi gizlenmemiş tokalar çok iyi yapılan bir topuzu bile kötü gösterir.

→ Topuz uygulanmadan önce model iyi tasarlanmalı ve başın üzerinde muntazam bir şekilde uygulanmalıdır.

→ Uygulanan topuz her yönüyle bir bütün olmalı kişiye yakışmalıdır.

1.7. Müşteri ve Araç Gereç Hazırlama

1.7.1. Müşteriyle Ön Görüşme Salona gelen bir müşteri güler yüzle karşılanıp nasıl bir işlem yaptıracağı öğrenilir. Müşterinin isteği veya kendisine tavsiye edilen saç şeklinin uygulanabilirliğini saptamak için mevcut saçlara esas uygulamadan önce ön şekillendirme yapılır. Yapılacak topuzun ana hatları belirlenir. Uygulanacak topuzun modeline karar verirken;

→ Saçın yapısı, saçın dolgunluğu, saçın sınırları, saçın sıklığı, saçın düşüş yönü, saçın dönüş noktaları ve saçın dalgası,

→ Boy, baş ve yüz şekli, boyun ve kulaklar

→ Özellikler, örneğin gözlük takma, yara izleri, et beni

→ Müşterinin tarama alışkanlıkları göz önünde bulundurulur.

1.7.2. Saçların Hazırlanması

→ Saçları temiz değilse yıkama setine alınır.

→ Saçların yıkanması

- Müşteri uygulama koltuğuna oturtulur.
- Müşterinin omuzlarına kısa penuar yerleştirilir.
- Saçın fazla suyu havluyla alınır.
- Tarak yardımıyla saçın dolaşığı açılır.

- Saçlar, uygulanacak şekillendirme tekniğine uygun ayrılır.
- Mizanpli, fön, maşa tekniklerinden hangisi uygulanacaksa o işleme uygun olarak saç hazırlanır.

1.7.3. Topuz Uygulamasında Kullanılan Araç Gereçler

→ Fön makinası (bk. Fön mod.)

→ Fön fırçaları (bk. Fön mod.)

1.7.3.1. Topuz Fırçaları Topuz fırçaları saçların rahat bir şekilde fırçalanıp pürüzsüz olarak toplanması işlemini yapabilmek için kullanılır.

→ Geniş topuz fırçası: Bu model topuz fırçaları genellikle geniş alanların fırçalanması için kullanılır. Topuz yapılacak saçın tamamının ya da genişçe bir bölümünün taranması işleminde kullanılır.

→ Dar topuz fırçası: Topuz yapımında kahkül, bukle taramada ya da yerleştirme işleminde kullanılır.

1.7.3.2. Taraklar

→ Ayırma tarakları: Bu tip taraklar şampuanlama sonrası saçı ayırmada kullanılır. Geniş aralıklı dişlere sahiptirler ve ıslak saçı koparmaz ve esnetmez.

→ Saplı taraklar: Plastik ya da metal bir sapı ve genellikle tek boyutta dişleri bulunur. Bu tip tarakların, kuyruk parçası saç uçlarının bigudi çevresine temiz bir şekilde sarılabilmesi için kullanışlıdır. Ayrıca topuz yapımında bukleleri şekillendirmede, saçın pürüzlerini yok etmede de kullanılır.

→ Krepe tarağı: Saplı taraklara benzer bir yapıdadır. Tarama kısmında bulunan dişleri bir uzun bir kısa sıralanır. Diğer ucu ise plastik ya da metal bir saptan oluşmuştur. Saça krepe yapılırken kısa saçların dibe itilmesini kolaylaştırır.

1.7.3.3. Toka Topuz şekillendirme işleminde saçların kolaylıkla şekillendirilebilmesi, tutturulabilmesi ve şeklin kolayca dağılmasını engellemek için kullanılan gereçlerdir. Saç tokaları, müşterinin saç rengine uyum sağlanabilmesi için çeşitli renklerde temin edilebilmektedir. Genellikle uzun saçların toplanmasında kullanılır. Sarı ve siyah olmak üzere iki renktir. Ayrıca topuzu süslemek için şık topuz tokaları mevcuttur.,

→ Kullanımında dikkat edilecek noktalar

- Tokaların ucunun saçlı deriye zarar vermemesi için yuvarlak plastikle kaplanmış olmasına dikkat ediniz.

- Tokaları kullanırken uçlarını açma işlemini dişlerinize değil sol elinizin işaret parmağı yardımıyla yapınız.

- Müşteriden müşteriye hastalık bulaşma ihtimalini göz önünde bulundurarak tokaları bir kere kullanınız.

1.7.3.4. Topuz Lastiği Topuz uygulamasında saçların toplanıp bağlanması işleminde kullanılır. İnce bir lastiğin iki ucunun çengelli olan şekilleri olduğu gibi çengelsiz olanları da mevcuttur. Bazı kuaförler paket lastiği, halka şeklinde lastikler ve saçları bağlayıp toplayabilecekleri herhangi bir malzemeyi de kullanmaktadırlar.

→ Kullanımı: Topuzun gerektirdiği modele uygun olarak toplanan saçın üzerine dip kısmından birkaç kez dolanarak sarılan lastik çengelliye çengellerinden saça tutturulur, çengelli değilse iki ucu bir araya getirilip açılmayacak şekilde sıkıca bağlanır.

→ Kullanımında dikkat edilecek noktalar: Topuz lastiğiyle saçları toplarken ne çok sıkı ne de çok gevşek bağlamak gerekir. Sıkı bağlanırsa saç dipleri gerilir bir süre sonra saç diplerinin ağrmasına sebep olur. Eğer çengelli topuz lastiğiyle saçlar toplanıyorsa metal olan çengellerin saça ve saçlı deriye zarar vermemesi için dikkatli olunuz, aksi takdirde saçlı deride yaralanmalara sebep olunur.

1.7.3.5. Firkete Uzun saçların buklelerin ve bigudilerin sabitlenmesinde kullanılan bir saç toplama malzemesidir.

→ Çeşitleri

- Düzgün firketeler: Metalden yapılmışlardır. Kimyasal işlemlerde kullanılmaz. Bu firketeler şekil verme sırasında bigudilerin sabitlenmesi ve uzun saçların şekillendirilmesinde kullanılır.

- İnce firkete: Bunlar genel olarak tarama sırasında, özellikle uzun saçların yapılması sırasında kullanılır. Müşterinin saç rengine uyum sağlanabilmesi için birkaç değişik tonda temin edilebilmektedir. Çok güçlü değildir ancak küçük miktarlarda saç tutabilir.

→ Kullanımı Topuz uygulaması yapılırken toka kullanımının zor olduğu ya da topuzun kabarıklığının bozulacağı yerlerde kullanılır. Bukleleri sağlamlaştırmak için firketelerin bazen tek bazen iki ucu geriye kıvrılır sonra saça tutturulur. Uçları kıvrık olduğu için çekildiğinde kolayca çıkmazlar ve topuz sağlamlaştırılmış olur.

→ Kullanımında dikkat edilecek noktalar Diğer malzemelerde olduğu gibi firketelerin de bir kişiye kullanılmasına dikkat ediniz. Birkaç kişiye kullanıldığında hastalık geçirme ihtimali olabilir. Saça uygularken nazik bir biçimde yerleştirilmeli fazla bastırarak saç derisine zarar verilmemelidir. Ayrıca firketeler dik bir şekilde değil eğik olarak kullanılmalıdır.

1.7.3.6. Saç Pensi (Klips) Metal ya da plastikten yapılmış olan bu malzeme topuz tarama esnasında buklelerin yerleştirilmesinde kullanılır. Tek uçlu ve çatal uçlu pens çeşitleri vardır.

→ Kullanımı Saça kesin şekli verilmeden ve tokalanıp sabitlenmeden önce penslerle tutturulur. Modelin yüze yakışıp yakışmadığına, düzgün durup durmadığına bakılır. Model istenen şekilde olmuşsa toka ve firketelerle sabitlenir.

1.7.3.7. Topuz süngeri Topuzun uzun süre dayanması için normal süngerden çeşitli boy ve şekillerde imal edilmiş topuz gerecidir. Topuza sağlamlık, hacim ve yükseklik verir.

→ Kullanımı Topuzun hacim ve yükseklik verilecek bölgesinde kullanılır. Kullanılacak olan topuz süngeri topuzun şekline uygun olarak seçilir. Saçlarla üzeri kapatılarak bulunduğu yere sabitlenir.

1.7.3.8. Topuz filesi Yapılan topuz modellerinin çeşidini arttırmak, dağılmasını önlemek amacıyla çok ince naylon ipten imal edilmiş bir malzemedir. Üzeri çeşitli pul ve boncuklarla süslenmiş olabilir.

→ Kullanımı Saçı toplamak amacıyla kullanılan topuz filesi yapılan modelin tümüne ya da bir bölümüne kullanılabilir. Kenarlarından tel toka veya firkete ile tutturulur. Topuz filesi önceden yapılmış bir topuzun üzerini saracak şekilde kullanılacağı gibi file takıldıktan sonra da saç şekillendirilebilir.

1.7.4. Topuz İşleminde Kullanılan Saç Şekillendirici Kozmetikler

1.7.4.1.Sprey

Topuz işleminde saçlar taranıp biçimlendirildikten sonra şeklini uzun süre korumasını sağlar. Topuz şekillendirme işlemi sırasında krepe atılıp bukleler yerleştirildikten sonra uygulandığı gibi tüm şekillendirme bittikten sonra da genel olarak sprej püskürtülür.

1.7.4.2. Jöle- köpük

Topuz işleminde mizanpli maşa, vak gibi işlemlerde kullanılır.

1.7.4.3. Briyantın

Topuz uygulamasında uçuşan saçların düzene sokulmasını, kolay şekil almasını sağlamak ve şekli muhafaza etmek için kullanılan aynı zamanda saça parlaklık da veren kozmetik bir üründür. Briyantın kullanırken çok dikkatli olmak gerekir. Az miktarda alınan briyantın avuç içinde yayılır daha sonra saça sürülür.

— Araç gereçleri hazırlamada dikkat edilecek noktalar

- Araç gereçleri hazırlarken sakın, titiz, temiz olunmalı ve eksiksiz bir şekilde çalışma masasının üzerine dizilmelidir. Çalışma esnasında kolayca ulaşabilmeli, araç gereçleri bulmak için vakit harcanmamalıdır.
- Kullanılacak araç gereç temiz olmalıdır. Fırça ve taraklarda bir önceki müşterinin artıkları bulunmamalıdır. Kullandıktan sonra iyi bir dezenfektanla dezenfekte edilmiş, yıkanmış ve kurutulmuş olmasına dikkat edilmelidir.
- Kullanılacak penuar, havlu vs. gibi malzemelerin temiz kırıksız ve yapılacak işleme uygun olmasına dikkat edilmelidir.
- Çalışma masasının üzerinin temiz ve silinmiş olmasına dikkat edilmelidir. Üzerinde bir önceki müşteriden kalma saç parçaları tozlar ve diğer artıklar bulunmamalıdır.
- Kullanılacak tarakların temiz, dişlerinin eksiksiz olmasına dikkat edilmelidir. Dişleri kırık olan bir tarağın hem kötü görüneceği hem de saçın yapısına zarar vereceği unutulmamalıdır.